

HRVATSKI SABOR

Odbor za zaštitu okoliša i prirode

KLASA: 022-03/22-01/58

URBROJ: 6521-29-22 -

Zagreb, 26. svibnja 2022.

D.E.U. br. 21 / 0 4 1

ODBOR ZA EUROPSKE POSLOVE
g. Domagoj Hajduković, predsjednik

Predmet: Mišljenje o Stajalištu Republike Hrvatske o Prijedlogu direktive Europskog parlamenta i Vijeća o energetske učinkovitosti (preinaka) COM (2021) 558, D.E.U. br. 21/041

Odbor za zaštitu okoliša i prirode Hrvatskoga sabora razmotrio je, na 35. sjednici održanoj 26. svibnja 2022. godine Stajalište Republike Hrvatske o Prijedlogu direktive Europskog parlamenta i Vijeća o energetske učinkovitosti (preinaka) COM (2021) 558, koje je Odboru za zaštitu okoliša i prirode sukladno članku 154. stavku 1. Poslovnika Hrvatskoga sabora dostavio Odbor za europske poslove, aktom od 30. ožujka 2022. godine.

Stajalište Republike Hrvatske o ovom Prijedlogu direktive usvojila je Koordinacija za unutarnju i vanjsku politiku Vlade Republike Hrvatske Zaključkom KLASA: 022-03/22-07/99, URBROJ: 50301-21/06-22-3 na sjednici održanoj 21. ožujka 2022. godine.

Stajalište Republike Hrvatske obrazložili su predstavnici Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja te naglasili da je energetska učinkovitost ključno područje djelovanja bez kojeg ne može doći do dekarbonizacije gospodarstva EU-a. Smanjenje potrošnje energije neophodno je za smanjenje emisija i troškova energije za potrošače i industriju. Novim prijedlogom Europska komisija predlaže definiranje cilja kao obvezujućeg te povećanje uštede energije od 36 do 39 % na razini EU-a do 2030. godine. Cilj predloženih mjera je poboljšanje energetske učinkovitosti u sektorima i u cijelom energetske lancu.

RH podržava smanjenje emisija stakleničkih plinova od 55% u 2030., u odnosu na razinu emisija iz 1990., i smanjenje potrošnje energije za 9% u odnosu na 2020., odnosno da potrošnja energije u EU-u u cijelosti ne prelazi 787 Mtoe finalne energije u 2030., odnosno 1020 Mtoe primarne energije u 2030. godini. RH smatra da povećanje energetske učinkovitosti predstavlja unaprjeđenje sustava, ali je potrebno razmotriti u kojoj mjeri utječe na društvo i ostale sektore koji trebaju proći tranziciju na putu prema klimatskoj neutralnosti. Stav je da za postizanje ambicioznijih ciljeva predstoje značajna ulaganja u provedbi mjera.

U pogledu energetske učinkovitosti važno je uz socijalnu komponentu gledati i gospodarski razvoj pojedine države članice kao i EU-a u cjelini. U tom pogledu RH smatra da distribuirana proizvodnja električne energije iz obnovljivih izvora ima poglavito značajnu ulogu.

Kada se govori o uključivanju obnovljive energije, kao izvora električne energije, u elektroenergetski sustav tada je obvezno da ta obnovljiva energija zamjenjuje fosilne izvore energije u elektroenergetskom sustavu. Primjer toga mogu biti energetske zajednice obnovljivih izvora energije. Stoga je potrebno u izmjenama direktive urediti pitanje korištenja obnovljivih izvora energije za vlastite potrebe kao doprinosa cilju energetske učinkovitosti. RH smatra potrebnim uvrstiti pojam „subvencionirani obnovljivi izvor krajnjeg kupca“, pod kojim bi se podrazumijevao obnovljivi izvor energije kod krajnjeg kupca, a iza njegovog mjernog mjesta i koji se koristi za smanjenje potrošnje energije iz klasičnih izvora, a za kojeg je dio sredstava dao opskrbljivač ili drugi obveznik energetske učinkovitosti.

Poticanje proizvodnje energije kod kupaca je jedan od osnovnih pokretača energetske tranzicije koja je u tijeku, a ujedno je to važan element distribuirane proizvodnje energije. Direktiva treba osigurati da obnovljiva energija, koja se stvori kod kupca, uz podršku/subvenciju bude obračunavana kao energetska učinkovitost, odnosno da proračunima doprinosi ostvarivanju cilja za energetska učinkovitost. Istovremeno je potrebno osigurati da se ta proizvedena energija ne računa u energiju proizvedenu iz obnovljivih izvora energije. Upravo je razdvajanje nastanka energije iz obnovljivih izvora na energiju dobivenu iz izvora kod kupca energije uz pomoć opskrbljivača (subvencionirani obnovljivi izvor krajnjeg kupca) ili nekog drugog subjekta od energije dobivene iz obnovljivih izvora koji su namijenjeni opskrbi energijom, važan čimbenik da se osigura razvoj obnovljivih izvora i osigura energetska učinkovitost, a da ne dođe do dvostrukog računanja pojedinih izvora energije. Ovo načelo može osigurati i ulaganje sredstava u energetiku i onih sektora i gospodarskih djelatnosti koje nisu direktno vezane uz energetiku i obveze ostvarivanja energetske ciljeve, na način da ulagači mogu naći svoj interes na tržištu usluga energetske učinkovitosti.

Poštujući gore navedeno načelo, energija proizvedena kod kupca za njegove vlastite potrebe neće se računati kao obnovljivi izvor energije u sustavu, dok će se napor opskrbljivača koji pomaže kupcu da ostvari vlastitu proizvodnju tretirati kao energetska učinkovitost. Ovo načelo također treba biti i jedan od ključnih elemenata u borbi protiv energetske siromaštva. RH je stava da je provođenje mjera energetske učinkovitosti, posebice u sektoru zgradarstva, iznimno skupo ukoliko mjere energetske učinkovitosti ne obuhvaćaju i mjere proizvodnje obnovljivih izvora energije za vlastite potrebe. Također bez dodatnog financiranja iz fondova EU-a mjere energetske učinkovitosti u sektoru zgradarstva nemaju primjeren rok povratka sredstava za sredstva utrošena u energetska učinkovitost, a financiranje iz fondova EU-a treba osigurati da se u većoj mjeri osiguraju sredstva privatnim vlasnicima kuća i stanova, a ne samo naglasak staviti na javni sektor. RH predlaže uvođenje omjera ulaganja koji bi se tijekom godina mijenjao od 75 % posto za javni sektor na početku uvođenja te bi se tijekom vremena smanjivao na način da poslije 2030. godine bude 75 % za privatni sektor. RH pri tom napominje da je svaka mjera koja se poduzima u segmentu energetske učinkovitosti fiksno opterećenje u strukturi cijene opskrbljivača te da mjere energetske učinkovitosti, ukoliko nisu pravilno usmjerene, mogu izazvati upravo suprotan efekt od željenog.

RH je ujedno dala primjedbe i prijedloge na članak 1. stavak 2., članak 4. stavak 1. i stavak 3., članak 5., članak 6., članak 8. stavak 6. te članak 24. Prijedloga direktive.

RH ujedno ističe kako je jasna logika povećanja cilja zbog potrebne usklađenosti s drugim sektorima, ali je očito da će biti potrebna dodatna financijska sredstva te mjere i aktivnosti za postizanje ušteda. Treba biti svjestan da bi obvezujući cilj mogao dovesti i do povećanja cijena za potrošače, odnosno krajnje kupce. Povećane su obveze energetske uštede na godišnjoj razini od 1.5 %, što će predstavljati dodatno financijsko opterećenje za države članice. U vezi energetske siromaštva, RH ističe važnost da ovo pitanje treba biti u nadležnosti država članica, radi prisutnih razlika u definiciji i obuhvata energetske siromaštva na razini EU-a. Stoga se RH zauzima da nadležnost nad pitanjem energetske siromaštva ostane kod država članica jer se u dosadašnjoj praksi u RH pokazalo da je izgradnja pogona za proizvodnju energije za vlastite potrebe iz obnovljivih izvora najučinkovitija mjera za borbu protiv energetske siromaštva.

RH se zalaže da se sva proizvedena energija iz obnovljivih izvora energije proizvedena na mjestu potrošnje, odnosno za vlastite potrebe, računa kao doprinos cilju energetske učinkovitosti, jer će u protivnom biti teško ostvariti zacrtane ciljeve energetske učinkovitosti. S druge strane, energija proizvedena iz obnovljivih izvora energije namijenjena potrošnji ne bi se smatrala uštedama energije, već bi se računala u doprinos povećanja udjela obnovljive energije.

U raspravi na Odboru dodatna pojašnjenja zatražena su vezano uz stav RH da obnova u skladu sa standardom za zgrade gotovo nulte energije (nZEB) ne bi trebao biti obvezan standard nego se treba poticati te je ujedno postavljeno pitanje obveznosti primjene ovog standarda za novu gradnju.

Nakon provedene rasprave Odbor za zaštitu okoliša i prirode Hrvatskoga sabora, sukladno članku 152. stavku 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora, jednoglasno (7 glasova „za“) je utvrdio sljedeće:

MIŠLJENJE

Odbor podržava Stajalište Republike Hrvatske o Prijedlogu direktive Europskog parlamenta i Vijeća o energetske učinkovitosti (preinaka) COM (2021) 558

Za izvjestitelja na sjednici Odbora za europske poslove određena je Sandra Benčić, predsjednica Odbora.

PREDSJEDNICA ODBORA

Sandra Benčić

